

בין באב אל-מנדב להורמוז: האם החות'ים יעלו שלב במערכה?

written by נועה לזימי | 23.03.2026

בעוד חיזבאללה כבר בחר לצאת למה שנראה כמשימת התאבדות ולהיכנס לעימות בעצימות גבוהה מול ישראל ¹ אולי מתוך הבנה שמדובר בהסלמה בלתי נמנעת ולכן עדיף שתתרחש ביוזמתו, החות'ים בתימן עדיין נמנעים ממעורבות ישירה.

אמנם הנהגת החות'ים הצהירה כי היא עומדת לצד איראן ומוכנה לפעול בכל רגע. מתוקף השותפות האסטרטגית רבת השנים בין הצדדים, קשה להניח שהנהגת הארגון השיעי-זידי תוכל להרשות לעצמה להימנע מהבעת תמיכה ממשית כלשהי. ייתכן שהעיכוב נובע ממחלוקת פנימית בהנהגה לגבי העיתוי הנכון, ואולי גם מהמתנה לאות מטהרן. כך או כך, נדמה כי השאלה איננה אם החות'ים יצטרפו למערכה ² אלא מתי.

התרחישים ³ וההשלכות

על פי פרסום באתר המקורב לחמאס, בכיר בכוחות הצבאיים של החות'ים הצהיר כי אם תתקבל החלטה להצטרף למלחמה, ייתכן שהצעד הראשון יהיה הטלת מצור ימי נגד ארה"ב וישראל ⁴ מצור שיחסום את המעבר של כלי שיט המשרתים אותן, ואף של נושאות מטוסים.

הצהרה זו מאותתת על נכונות, לפחות ברמה העקרונית, לאיים גם על נכסים אמריקניים במזרח התיכון. בתרחיש כזה, החות'ים עשויים שלא להסתפק בפגיעה בספינות הקשורות לישראל בלבד, כפי שעשו גם לאחר הפסקת האש שנחתמה עם ממשל טראמפ במאי אשתקד ⁵ בהתאם להבהרתם כי ההסכם אינו כולל את ישראל.

אלא שהחות'ים כבר חוו בעבר את עוצמת התגובה האמריקנית, כאשר וושינגטון הגיבה צבאית לחסימת חופש השיט בים האדום. היום אולי יותר מבעבר, מהלך כזה עלול להתברר כהימור מסוכן במיוחד, עם ריכוז משמעותי של כוחות אוויריים וימיים אמריקניים באזור.

ובכל זאת, הניסיון במזרח התיכון מלמד כי שיקולים הישרדותיים במובן הפיזי הפשוט אינם תמיד הגורם המכריע בקבלת ההחלטות. הלהט האידיאולוגי של ארגון הטרור מקשה עליו להישאר בתפקיד של "צופה מהצד". מבחינת הנהגתו, ייתכן שהפיתוי לנצל את ההזדמנות לחזור למרכז הבמה ולהפגין עוצמה אזורית ⁶ גם במחיר פגיעה קשה בארגון עצמו ⁷ יהיה חזק מדי.

לחץ כלכלי דרך נתיבי הסחר

תרחיש נוסף, או משלים, הוא ניסיון לכפות את סגירת מצרי באב אל-מנדב ⁸ מהלך התואם את אסטרטגיית המלחמה של איראן. אסטרטגיה זו מבוססת על הפעלת לחץ על מדינות האזור

והמערב באמצעות שיבוש נתיבי הסחר העולמי, במטרה לבלום את ההתקדמות הצבאית של ארה"ב וישראל ולקרב את סיום המלחמה.

עד כה, נראה כי הניסיון האיראני להשתמש במצר הורמוז ככלי לחץ לא השיג את התוצאה המקווה. הוא דווקא תרם להיווצרות של מעין קואליציה אזורית נגד איראן, כאשר חלק ממדינות המפרץ אף שוקלות בימים אלו הצטרפות פעילה למערכה נגדה.

גם האיום על שוק האנרגיה ועליית המחירים לא הוביל לשינוי בעמדת הבית הלבן. הנשיא דונלד טראמפ, למרות התנודות במחירי הנפט, אינו מאותת על נכונות להפסיק את המלחמה בשל כך ואף משדר ביטחון כי המחירים צפויים להתייצב ואף לרדת. זה נכון שהצרכן האמריקני רגיש לעלייה במחירי הדלקים, שהיא תוצאה של עלייה במחירי הנפט, אך לטראמפ יש עוד כלים באתמחתו כמו סבסוד ממשלתי זמני ושחרור רזרבות [?] ובינתיים נראה שהוא לא שוכנע שהמצב מחייב את השימוש בהם.

במידה רבה, לאופטימיות זו יש בסיס. מומחי אנרגיה מציינים כי העלייה במחירי הנפט אינה משקפת מחסור אמיתי. מדינות רבות באזור נערכו מראש והצטיידו במאגרי נפט, ובנוסף קיימים צינורות עוקפים בערב הסעודית ובאיחוד האמירויות [?] נתיבים שמאפשרים לעקוף את מצר הורמוז ולהמשיך בייצוא, גם אם כי לא בהיקף מלא.

הקלף התימני

על רקע זה, ייתכן כי בטהרן מבינים שהמהלך במצר הורמוז לא הניב את האפקט הרצוי. בתרחיש כזה, שימוש במיליציה התימנית עשוי להפוך לכלי להגברת הלחץ הכלכלי והבטחוני. אם החות'ים יצליחו לחסום את מצרי באב אל-מנדב, ואף לתקוף ישירות את נמל יאנבו הסעודי [?] מסוף עיבוד נפט וייצוא לים האדום [?] הם עלולים לפגוע ביכולת של סעודיה לייצא נפט לשווקי אסיה ואירופה במסלול העוקף את מצר הורמוז.

סגירה בו-זמנית של מצר הורמוז ובאב אל-מנדב, לצד הטרדה של כלי שיט שכבר פועלים בים האדום, עלולה להגביר את הלחץ על שוק הנפט העולמי, בעיתוי שבו השוק רגיש במיוחד להתפתחויות גיאופוליטיות. כך יקוו האיראנים לייצר מנוף לחץ משמעותי על בעלות בריתה של ארה"ב [?] המפרציות ואחרות המושפעות מכך [?] בתקווה שהדבר יגרום לממשל האמריקני לקצר את משך המלחמה, אולי עוד לפני שהשיג את מלוא יעדיו.

בהקשר זה חשוב לזכור כי חששם העיקרי של מדינות המפרץ ממלחמה מול איראן אינו נובע רק מחסימת המצרים עצמם, אלא בעיקר מהאפשרות של תקיפה ישירה של מתקני הפקט הנפט אשר במקרה הסעודי, מרביתם נמצאים בשדות ענק במזרח המדינה. מדובר בתשתיות קריטיות שהפגיעה בהן תביא להשבתה ממושכת של הייצור, ושיקומם עלול להיות תהליך ארוך ומורכב. עד כה, האיראנים שמרו את הקלף הזה וכיוונו את חיציהם בעיקר למתקני אחסון ולפגיעה בכושר הייצוא.

כעת תשתיות אלו עשויות לשוב ולהיות מוקד למתקפה חות'ית, כפי שכבר הוכח בעבר בתקיפות שביצעו על מתקני הנפט של חברת Aramco באמצעות טילים וכטב"מים, ובהתאם לאיומיהם הנוכחיים לפגוע במתקנים חיוניים בממלכה. מנגד, מהלך לוחמני כזה יגדיל את הסיכויים של הצטרפות סעודית למערכה הן מול איראן והן מול החות'ים, למרות המאמצים להגיע להסדרה מול המורדים בשנים האחרונות ואף לפיוס מול הפטרון האיראני.

אם כן, עבור טהרן, הזרוע התימנית מהווה כלי נוסף בארגז הכלים שנועד להפעיל לחץ כלכלי וביטחוני על יריבותיה. ככל שהמערכה מתרחבת לנתיבי הסחר ולתשתיות האנרגיה של האזור, כך גם גדל הסיכון להסלמה אזורית רחבה יותר ² כזו שעלולה למשוך שחקנים נוספים לעימות ולהשפיע על משך המלחמה ועל עצימותה.

פורסם בישראל היום, בתאריך 17 במרץ 2026.